

تابع نمایی به صورت زیر تعریف می شود:

$$\begin{cases} f: R \rightarrow (0, +\infty) \\ f(x) = a^x \quad a > 0, a \neq 1 \end{cases}$$

- رسم تابع نمایی:

آموزش ویدیویی
این جزوه در آپدیتین

Eimath

دانلود از سایت

www.Eimath.ir

یا کانال تلگرام

نکته: تابع نمایی یک به یک است زیرا اگر فطی موازی محور x ها رسم کنیم تابع را حداکثر در یک نقطه قطع می کند.

نکته: اگر دو عبارت تواندار با پایه های مساوی ، مساوی باشند، توانها نیز با هم مساوی خواهند بود.

$$a^u = a^v \Leftrightarrow u = v$$

مثال ۱: تابع $y = a^x$ برای $a > 1$ ..... و برای $a < 1$ ..... است. (۰ a)

- (۱) نزولی- صعودی
- (۲) نزولی- نزولی
- (۳) صعودی- نزولی
- (۴) صعودی - صعودی

مثال ۲: عبارت زیر را ساده کنید.

$$1) \frac{1^{\sqrt{2}} \times 2^{\sqrt{18}}}{16^{\sqrt{2}} \times \left(\frac{1}{2}\right)^{\sqrt{2}}}$$

$$2) (\sqrt{5} - 2)^{\sqrt{2}+1} \times (\sqrt{5} + 2)^{\frac{1}{\sqrt{2}-1}}$$

مثال ۳: به ازای چه مقداری از a با افزایش x در $y = (a^2 - 3a + 3)^x$ مقدار y هم

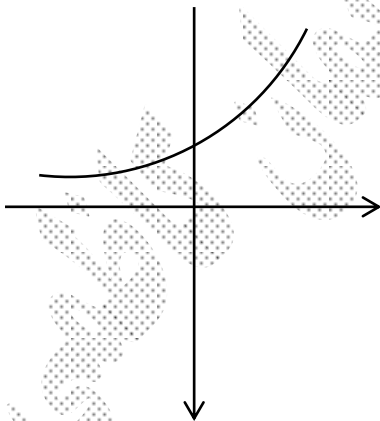
افزایش می یابد؟

- (۱) $a \in [-2, -1]$
- (۲) $a \in [1, 2]$
- (۳) $a \in R - [1, 2]$
- (۴) $a \in R - [-2, -1]$

مثال ۱۴ : به ازای کدام مقادیر k ، نمودار تابع نمایی $y = (4 - |k|)x^2 + 3^{kx}$ ، بصورت شکل

مقابل است؟

مثال ۵ : مقدار x از معادله $(\frac{1}{2})^{2x-3} = 4 \times 16^x$ کدام است؟

(۱۴) $\frac{2}{3}$

(۱۳) ۲

(۱۲) $\frac{1}{6}$

(۱) $\frac{1}{3}$

مثال ۶ : مقدار x از معادله $(\frac{1}{8})^{3x} = 3^{2^{x+1}}$ برابر است با :

(۱۴) $-\frac{5}{14}$

(۱۳) $\frac{1}{8}$

(۱۲) $\frac{5}{4}$

(۱) $-\frac{14}{5}$

مثال ۷ : مجموع ریشه های معادله $2^{5x+1} = 8^{x^2+1}$ چقدر است؟

(۱۴) $\frac{1}{2}$

(۱۳) صفر

(۱۲) $\frac{5}{3}$

(۱) ۲

توابع نمایی و لگاریتمی

مثال ۸: نمودارهای $y = 3^x + \frac{8}{3}$ و $y = \left(\frac{\sqrt{3}}{3}\right)^{2x}$ در نقطه متقاطع اند. فاصله

نقطه A از نقطه $(-1, 1)$ کدام است؟ (سراسری ریاضی ۹۶)

- ۱ (۱)   ۲ (۲)   ۳ (۳)   ۴ (۴)   ۵ (۵)

مثال ۹: معادله $9^x + 6^x - 2 \times 4^x = 0$ چند ریشه دارد؟

- ۱ (۱)   ۲ (۲)   ۳ (۳)   ۴ (۴)

مثال ۱۰: مجموعه جواب نامعادله $(\sqrt{2}-1)^{x-1} < \left(\frac{1}{\sqrt{2}+1}\right)^{2x+1}$ کدام است؟

- ۱ (۱) $x > -2$ ۲ (۲) $x < -2$ ۳ (۳) $x > -\frac{3}{2}$ ۴ (۴) $x < -\frac{3}{2}$

تعریف تابع لگاریتم:

$$\log_a^x = b \Leftrightarrow a^b = x$$

www.eimath.ir

مثال ۱۱: اگر $\log_y^x = z$ باشد، آنگاه: (آزاد پزشکی - ۸۱)

$y = x^z$ (۴) $y = x^{\frac{1}{z}}$ (۳) $z = x^y$ (۲) $x = z^y$ (۱)

مثال ۱۲: اگر $\log_{16}^N = \frac{3}{2}$ ، کدام است؟

۶۴(۴)   ۳۲(۳)   ۸(۲) $\frac{1}{8}$ (۱)

نکته: تابع لگاریتم، معکوس تابع نمایی است که به صورت زیر تعریف می شود:

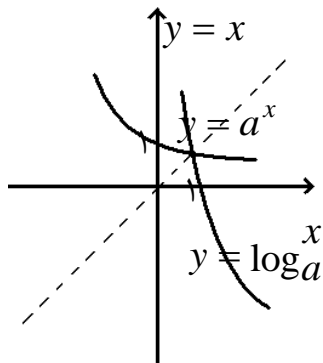
$$\begin{cases} g : (0, \infty) \rightarrow R \\ g(x) = \log_a^x \quad a > 0, a \neq 1 \end{cases}$$

تذکره: اگر پایه لگاریتم عدد ۱ باشد، نیازی به نوشتن آن نیست مثلاً $\log_1^5 = \log_5$.

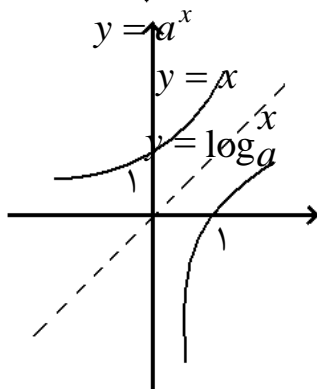
- رسم تابع لگاریتم: نمودار تابع لگاریتم قرینه نمودار تابع نمایی $y = a^x$ نسبت به خط

$y = x$ است.

(۱) $0 < a < 1$

(۲) $a > 1$

نکته:

توابع نمایی و لگاریتمی

نکته: اگر $e = ۲/۷۱۸۲۷$ (عدد نپر) مبناى لگاریتم باشد، لگاریتم را لگاریتم طبیعی می نامند و

آن را به صورت $\ln$ نمایش می دهند و داریم:

$$\log_e^x = \ln x$$

نکته: خواص توابع نمایی و لگاریتمی:

$$۱) \log_a^a = ۱$$

$$۲) \log_a^1 = ۰ \quad a > ۰, a \neq ۱$$

$$۳) \log_a^{uv} = \log_a^u + \log_a^v$$

$$۴) \log_a^{\left(\frac{u}{v}\right)} = \log_a^u - \log_a^v$$

$$۵) \log_{\frac{u}{v}}^{u^a} = \frac{a}{b} \log_v^u$$

$$۶) a^{\log_a u} = u$$

$$۷) u^{\log_a v} = v^{\log_a u}$$

$$۸) \log_b^a \times \log_a^b = ۱$$

$$۹) \log_b^a \times \log_c^b \times \dots \times \log_v^u \times \log_z^v = \log_z^a$$

$$۱۰) \log_b^a = \frac{\log_m^a}{\log_m^b}$$

@eimankazemi

ریاضیات کنده ۹۸

توابع نمایی و لگاریتمی

مثال ۱۳: اگر $\log 2 \cong 0/3$ و $\log 3 \cong 0/47$ مطلوبست:

الف) $\log 6 =$

ب) $\log 5 =$

ج) $\log 20 =$

مثال ۱۴: اگر $\log 2 = a$ و $\log 3 = b$ و $\log 7 = c$ باشد، مطلوب است حاصل:

الف) $\log 48 =$

ب) $\log 63 =$

ج) $\log 30 =$

د) $\log 98 =$

مثال ۱۵: اگر $\log 2 = 0/301$ و $\log 3 = 0/477$ باشد، $\log 6000$ برابر است با:

۳/۷۷۸(۴)

۴/۷۷۸(۳)

۲/۷۸۸(۲)

۳/۲۲۲(۱)

آموزش کامل ویدیوس این جزوه
در Eimathapp

توابع نمایی و لگاریتمی

مثال ۱۶: اگر $x = y^3 = \sqrt{a}$ باشد، حاصل $\log_a^x + \log_a^y$ چقدر است؟

$\frac{1}{6}$ (۴)

$\frac{7}{12}$ (۳)

$\frac{5}{6}$ (۲)

$\frac{5}{12}$ (۱)

مثال ۱۷: اگر $f(x) = 4 - 5 \log_9 \left(\frac{x}{3} + 6 \right)$ باشد، مقدار $f(63)$ کدام است؟

$-5/5$ (۴)

$-4/5$ (۳)

$-2/5$ (۲)

$-3/5$ (۱)

مثال ۱۸: اگر $\log_a 3\sqrt{3} = \frac{3}{4}$ ، آنگاه $\log_9(a-1)$ کدام است؟

$-\frac{2}{3}$ (۴)

$\frac{3}{2}$ (۳)

$\frac{2}{3}$ (۲)

$-\frac{3}{2}$ (۱)

مثال ۱۹: حاصل $a^{\log_x b} - b^{\log_x a}$ کدام است؟ (آزاد پزشکی-۸۰)

$a - b$ (۴)

$a^b - b^a$ (۳)

$a^a - b^b$ (۲)

صفر (۱)

مثال ۲۰: حاصل $[\log_6^2] + [\log_6^6]$ برابر است با: ([ ] نماد جزء صمیع است)

- ۱(۱)   ۲(۲)   ۳(۳)   ۴(۴) صفر   (آزاد ریاضی-۸۱)

مثال ۲۱: اگر $۱۷ < N < ۶۰$ باشد، آنگاه $\log_7^N$ بین کدام دو عدد قرار دارد؟

- ۱(۱) ۳ و ۵   ۲(۲) ۴ و ۶   ۳(۳) ۴ و ۷   ۴(۴) ۵ و ۷

مثال ۲۲: اگر $\log_3^{\frac{1}{500}} = A$ باشد، آنگاه: (آزاد ریاضی صبیح-۸۳)

- ۱(۱) $-۴ < A < -۵$ ۲(۲) $۴ < A < ۵$ ۳(۳) $-۶ < A < -۵$ ۴(۴) $۵ < A < ۶$

مثال ۲۳: اگر $\log_5^3 = a$ باشد، حاصل $\log_{25}^{\sqrt{3}}$ چقدر است؟ (آزاد تجربی ۸۵)

(۱۴) $\frac{a}{4}$

(۱۳) $-\frac{a}{2}$

(۱۲) $-a$

(۱) $-\frac{a}{4}$

مثال ۲۴: حاصل $\log_{\frac{1}{4}}^{8\sqrt[3]{2}}$ برابر است با: (آزاد تجربی ۸۶ - غیر پزشکی)

(۱۴) $-\frac{5}{3}$

(۱۳) $\frac{5}{3}$

(۱۲) $-\frac{10}{3}$

(۱) $\frac{10}{3}$

مثال ۲۵: اگر $\log_y^x = \frac{1}{3}$ باشد، حاصل $\log_{x\sqrt{x}}^{y^2}$ کدام است؟ (آزاد پزشکی - ۸۴)

(۱۴) ۴

(۱۳) ۱۲

(۱۲) ۱

(۱) $\frac{1}{4}$

مثال ۲۶ : حاصل $(\log_{25}^{16} - \log_5^{16}) \sqrt{5}$ کدام است؟

۱۴(۱)

۲(۲)

۱(۳)

۱(۴)

مثال ۲۷ : حاصل $\log_{1+\sqrt{2}}(3+2\sqrt{2})^3$ کدام است؟

۳(۱)

۳(۲)

۶(۳)

۲(۴)

مثال ۲۸ : اگر لگاریتم a در پایه $\sqrt{3}$ برابر $\frac{4}{3}$ باشد، آنگاه لگاریتم $(a^3 + 7)$ در پایه ۸ کدام

است؟

۲(۱)

۴(۲)

$\sqrt{2}$ (۳)

$\frac{3}{2}$ (۴)

(تجربی-۸۷)

مثال ۲۹ : اگر $\log_{\frac{3}{2}} = a$ باشد، $\log_{\frac{2}{3}}$ کدام است؟ (آزاد تجربی - ۸۰)

(۱۴) $\frac{a-1}{a}$

(۱۳) $\frac{1-a}{a}$

(۱۲) $\frac{1-a}{2a}$

(۱) $\frac{a-1}{2a}$

مثال ۳۰ : اگر $\log_{\frac{3}{2}} = a$ باشد، حاصل $\log_{\frac{2}{3}} \times \log_{\frac{3}{4}} \times \dots \times \log_{\frac{26}{27}}$ برابر است با :

(۱۴) $\frac{1}{3a}$

(۱۳) $\frac{1-a}{3a}$

(۱۲) $\frac{1-a}{6a}$

(۱) $\frac{1}{6a}$

مثال ۳۱ : اگر $\log 2 + \log 3 = a$ و $\log 3 + \log 7 = b$ و $\log 2 + \log 7 = c$ باشد،

$\log 42$ چقدر است؟

(۱۴) $\sqrt{abc}$

(۱۳) $\sqrt{a+bc}$

(۱۲) $\frac{a+b+c}{2}$

(۱) $\frac{abc}{2}$

توابع نمایی و لگاریتمی

مثال ۳۲: لگاریتم عددی از لگاریتم عکس مجذور آن در پایه ۹ به اندازه ی ۴/۵ واحد بیشتر است. آن عدد کدام است؟

۱۸ (۴)

۲۷ (۳)

۳۶ (۲)

۸۱ (۱)

مثال ۳۳: اگر $\log_2 = a$ و $\log_3 = b$ ، آنگاه $\log_6 5$ کدام است؟

$\frac{a-b}{a+b}$ (۴)

$\frac{1+a}{a+b}$ (۳)

$\frac{ab}{a+b}$ (۲)

$\frac{1-a}{a+b}$ (۱)

مثال ۳۴- اگر $\log_{12}^3 + \log_{12}^6 + \log_{12}^{16} = a$ حاصل $\log_{12}^2 + \log_{12}^3 + \log_{12}^4 =$ کدام است؟

$2a+1$ (۴)

$a+1$ (۳)

$a+2$ (۲)

a (۱)

مثال ۳۵: اگر $\ln 2 = a$ و $\ln 3 = b$ حاصل $\log_{\sqrt{27}}^{8e}$ کدام است؟

$\frac{6a+3}{2b}$ (۴)

$\frac{6a+2}{3b}$ (۳)

$\frac{2a+1}{2b}$ (۲)

$\frac{3a+1}{3b}$ (۱)

توابع نمایی و لگاریتمی

مثال ۳۶: اگر $\log 6 = a$ و $\log 3 = b$ حاصل $\log 25$ کدام است؟

- (۱) $2(1+a-b)$ (۲) $2(1+a+b)$ (۳) $2(1-a+b)$ (۴) $2(1-a-b)$

مثال ۳۷: اگر لگاریتم عدد $2\sqrt{0.25}$ در مبنای ۸ برابر A باشد، لگاریتم $(\frac{1}{A} - 1)$ در پایه ۴

کدام است؟

- (۱) -3 (۲) $\frac{1}{3}$ (۳) $\frac{2}{3}$ (۴) $\frac{3}{2}$ (سراسری ریاضی-۹۰)

مثال ۳۸: حاصل $\frac{1}{\sqrt{2}} \cdot^{-1+\log}$ برابر چیست؟

- (۱) 0.04 (۲) 0.004 (۳) 0.0004 (۴) 0.00016

مثال ۳۹: اگر $\log 2 = k$ باشد، حاصل $\log(6 - 2\sqrt{5}) + 2\log(1 + \sqrt{5})$ کدام

است؟ (سراسری تجربی-۹۰)

(۴) $2 + 2k$

(۳) $1 + k$

(۲) $4k$

(۱) $2k$

آموزش کامل

در توییت‌ها و اینستاگرام

Eimath app

دانلود رایگان از سایت

www.eimath.ir

- معادلات و نامعادلات لگاریتمی:

مثال ۴۰: از دو معادله دو مجهولی $2^{x-7} \times 4^{x+y} = 1$ و $\log y = 2 \log 3 + \log x$ مقدار y کدام است؟ (تجربی ۹۶)

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

مثال ۴۱: از معادله $\log(2x-1) + \log(x+3) = \log 30 - \log 2$ مقدار $\log_8 x$ کدام است؟

(ریاضی - ۸۴) $\frac{3}{2}$ (۴)

$\frac{2}{3}$ (۳)

$\frac{1}{3}$ (۲)

$-\frac{1}{2}$ (۱)

توابع نمایی و لگاریتمی

مثال ۱۴۲ : اگر $\log_2(\log_5(3+x)) = 1$ و $\log_{\sqrt{3}}(x-2)$ کداه است؟

۶(۱۴)

۵(۳)

۱۴(۲)

۳(۱)

مثال ۱۴۳ : اگر $\log \frac{2}{x} + \log(x+1) = 1$ باشد، لگاریتم عدد x در پایه ۸ کداه است؟

(سراسری تجربی - ۸۳)

$\frac{2}{3}$ (۱۴)

$\frac{1}{3}$ (۱۳)

$-\frac{1}{3}$ (۲)

$-\frac{2}{3}$ (۱)

مثال ۱۴۴ : با فرض $\log(x+1) = \frac{1}{3} \log(x^2 + x^2 + 3)$ ، حاصل $\log_3^{(4|x|+1)}$ کداه است؟

$\frac{3}{2}$ (۱۴)

$\frac{1}{2}$ (۱۳)

۱ (۲)

۲ (۱)

توابع نمایی و لگاریتمی

مثال ۱۴۵ : از دو معادله $\ln(2x+1) + \ln(y-2) - \ln y = \ln 3$ و

$\ln 2 = 0 + \ln(2y-3x)$ مقدار xy ، کدام است؟ (سراسری تجربی ۹۶)

۱۰ (۱۴)

۹ (۱۳)

۸ (۱۲)

۶ (۱۱)

ایمان کاظمی

مثال ۱۴۶ : در دستگاه معادله های $\begin{cases} 2^x = 3^y \\ x + y = 1 \end{cases}$ مقدار x ، کدام است؟

$\log_2 2$ (۱۴)

$\log_2 3$ (۱۳)

$\log_6 2$ (۱۲)

$\log_6 3$ (۱۱)

توابع نمایی و لگاریتمی

مثال ۴۷: در تساوی $5^{\log_2 x} + x^{\log_2 5} = 1250$ مقدار x کدام است؟

- (۱) ۲
- (۲) ۴
- (۳) ۸
- (۴) ۱۶

مثال ۴۸: اگر $x = 10^{3 \log y + 4}$ ، $y = 10^{2 \log x + 4}$ حاصل $\log x + \log y$ کدام است؟

- (۱) ۸
- (۲) ۴
- (۳) -۴
- (۴) -۸

مثال ۴۹: از معادله $\log_3^{(x^2-1)} = 1 + \log_3^{(x+3)}$ مقدار لگاریتم $(x-3)$ در مبنای ۴

کدام است؟

- (۱) -۱
  - (۲) $-\frac{1}{2}$
  - (۳) $\frac{1}{2}$
  - (۴) $\frac{3}{2}$
- (ریاضی - ۸۸)

مثال ۵۰: اگر $\log_3^x + \log_x^9 = 3$ باشد، حاصل $\log_{\sqrt{3}}^x$ کدام است؟ (آزاد تهری ۸۷ پزشکی)

- (۱) ۲-   (۲) $\frac{1}{2}$ (۳) ۱۴   (۴) $\frac{1}{4}$

مثال ۵۱: اگر $\log xy^2 = 2$ و $\log x^2 y = 4$ حاصل $\log xy^4$ چقدر است؟

- (۱) ۱۴   (۲) ۲   (۳) ۸   (۴) ۶

مثال ۵۲: اگر $\log(x-2) = 2\log 2 - \log(x-4)$ ، حاصل $\log_5^{(x-3)}$ کدام است؟

- (۱) صفر   (۲) ۱   (۳) -۱   (۴) $\frac{1}{2}$

توابع نمایی و لگاریتمی

مثال ۵۳: از تساوی $\log_x(x^2+4) = 1 + \log_x 5$ مقدار لگاریتم x در پایه p ، کدام است؟ (تجربی-۹۳)

- ۱) -۱
- ۲) $\frac{1}{2}$
- ۳) $\frac{3}{2}$
- ۴) $\frac{2}{3}$

مثال ۵۴: از معادله ی لگاریتمی $\log_3(2x^2+1) - \log_3(x+2) = 1$ مقدار لگاریتم

$(2x-1)$ در پایه ۸، کدام است؟ (سراسری تجربی-۹۵)

- ۱) $-\frac{2}{3}$
- ۲) $-\frac{1}{2}$
- ۳) $\frac{1}{2}$
- ۴) $\frac{2}{3}$

مثال ۵۵: حاصلضرب ریشه های معادله ی $x^{(\log x - 1)} = 100$ کدام است؟

- ۱) ۱۰
- ۲) ۱۰۰
- ۳) ۰/۱
- ۴) ۰/۰۱

توابع نمایی و لگاریتمی

مثال ۵۶ : مجموعه جواب نامعادله $\log\left(\frac{x+3}{5}\right) < -1$ کدام است؟

- (۱) $-\frac{5}{2} < x < -\frac{3}{2}$
- (۲) $-\frac{3}{2} < x < -\frac{2}{2}$
- (۳) $\frac{3}{2} < x < \frac{2}{2}$
- (۴) $\frac{5}{2} < x < \frac{3}{2}$

مثال ۵۷ : چند عدد صحیح در نامعادله $\log_{\frac{1}{2}}(13-2x) \geq -1$ صدق می کند؟

- (۱) ۱
- (۲) ۲
- (۳) ۳
- (۴) بی شمار

کاربرد تابع لگاریتمی

اگر میزان انرژی آزاد شده در زلزله ای به بزرگی M بیشتر برابر E باشد ، داریم :

$$\log E = 11/8 + 1/5M \rightarrow E = 10^{11/8 + 1/5M}$$

مثال ۵۸ : اگر بزرگی زلزله ای برابر ۶ بیشتر باشد ، مقدار انرژی آزاد شده در این زلزله را بدست

آورید.

مثال ۵۹ : اگر در یک زلزله 10^{20} ای ارگ انرژی آزاد شود ، شدت زلزله تقریباً چند ریشتر است؟

۵/۱۲ (۴)

۵/۴۷ (۳)

۵/۹۲ (۲)

۶/۱۲ (۱)

مثال ۶۰ : اگر تابع تکثیر نوعی باکتری بر حسب واحد ساعت $P(t) = A \times e^{2t}$ تابع $P(t)$ باشد ، چند

ساعت طول می کشد تا تعداد باکتری ۲ برابر شود؟

۲ (۴)

۱ (۳)

$\frac{1}{2}$ (۲)

$\frac{1}{4}$ (۱)